

[Bertel Dahlgaard.]

— altså til den pågældende virksomhed — ikke engang var sagt noget om, hvad de 5 pct. skulle beregnes af, om det skulle være af aktiekapitalen eller af egenkapitalen. Det være nu, som det være vil; men det, som i denne forbindelse er vigtigt for mig at få gentaget, er, at det efter min mening er meget, meget farligt for udbyttedelingstanken at tro, at den samme form for udbyttedeling er mulig indenfor alle arter af virksomheder. Erfaringerne udefra viser det modsatte, og jeg har den anskuelse, at vil man have udbyttedelingstanken til at mislykkes, ja, så skal man bare lovgivningsmæssigt skabe en sådan ensartethed, og det kan vi ikke deltage i.

Det ærede medlem var jo så venlig i dag at foreslå mig en handel om mine to lovforslag: det, vi behandler nu, og det, der skal til behandling bagefter, måske først i morgen — det ved jeg ikke. Om dette tilbud vil jeg blot sige een ting: tilbudet tyder på, at det ærede medlem nu alligevel ikke kender mig helt, eller i hvert fald på, at det ærede medlem har glemte, hvor jeg kommer fra.

Hans Rasmussen: Jeg vil gerne kvittere for det ærede medlem hr. Poul Møllers bemærkning om, at mine betragtninger var en tale ud af vinduet. Jeg synes ikke, det er rigtigt. De betragtninger, jeg fremførte, var navnlig møntet på hele ideen i det foreliggende lovforslag. Såvidt jeg har forstået, er hensigten med det radikale venstres lovforslag at danne en slags overbygning på de lønsystemer, man anvender i det private erhvervsliv. Man har fundet, at det kollektive overenskomstsysteem i sig selv er så stift, at det ikke retter alle skavankerne i de forskellige virksomheder, hvor rationalisering og produktivitetsfremmende foranstaltninger er taget i anvendelse, hvorfor et supplement er nødvendigt. Jeg synes derfor, det er ganske rimeligt, at jeg trak baggrunden op for det, der er hensigten med dette forslag — medens den ærede ordfører for de konservative blot fremkom med nogle meget vage betragtninger.

Det har været min opfattelse, at vi har set så nogenlunde ens på det, det drejer sig om: sociale fonds; jeg har dog indtil nu mærket, at det konservative folkeparti kun

har sympati for tanken om sociale fonds, mens man, når den skal føres ud i livet, ikke vil stille sig bag den. Det er imidlertid min opfattelse, at skal man fremme produktivitet og tilhørsforhold i virksomhederne, gør man det bedst ved at garantere de arbejdere, som kommer ud for ulykker og sygdom, et vist vederlag, for det er jo ikke blot skæbnesvangre ulykker og sygdomme, de kommer ud for; de kommer samtidig ud for økonomiske sorger. Jeg finder det også helt rimeligt, at gamle arbejdere, som gennem en lang periode har lagt deres arbejde i en virksomhed, får adgang til pension. Det har vi peget på, ligesom vi har fremhævet, at hvis rationalisering bliver gennemført, som det ofte gøres, lidt hårdhændet, skal de pågældende arbejdere til gengæld have et vist vederlag. Det er jo ikke ubekendt for det høje tings medlemmer, at man, hvis virksomheder monopolagtigt sammensluttes, har været villig til at yde de nedlagte virksomheder en vis erstatning; på samme måde ville det vel også være rimeligt, om man garanterede de arbejdere, som ved rationalisering kommer ud i arbejdsledighed, et vederlag, indtil de kan opsuges andre steder. Jeg er faktisk ked af, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard er blevet smittet af det ærede medlem hr. Poul Møller, og at man ikke helt har forstået mine betragtninger, men jeg er overbevist om, at hvis de ærede medlemmer — hvad jeg håber — vil læse talen igennem, vil de sikkert få et andet syn på det, som jeg har sagt.

Det ærede medlem hr. Lorentzen har — tror jeg — i for høj grad kigget i gamle bøger. Det er vist rigtigt, at der for år tilbage var virksomheder i dette land, som havde lidt svært ved at svare regning; men den stærkeste rationalisering, som nogensinde har fundet sted indenfor vort erhvervsliv, skete i efterkrigsårene, og hvis det ærede medlem hr. Lorentzen vil gøre sig den ulejlighed at gennemgå regnskaberne, vil han se, at det er smukke resultater, man er i stand til at fremvise. Jeg er ved at samle materiale til den kommende overenskomstsituation, og det er et meget smukt billede, vi er i stand til at fremlægge overfor vore arbejdsgivere. Indenfor håndværk og industri er kun 1 promille af virksomhederne gået fallit, og tallene